

Győri Városi Ügyészség
Szent István u. 15.
Győr
9021

Tárgy: perindítás iránti indítvány

Tisztelt Győri Városi Ügyészség!

A **Greenpeace Magyarország Egyesület** (cím: 1143 Budapest, Zászlós u. 54) képviselőjében alulírott Szegfalvi Zsolt igazgató a Környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. 109. § (2) bekezdése alapján az alábbi

k é r e l m e t

terjesztem elő a Tatai Környezetvédelmi Zrt.-vel (2890 Tata, Baji út 9.) szemben.

Tisztelettel javasoljuk, hogy a Városi Ügyészség az említett gazdálkodó szervezettel szemben indítson pert az 1995. LIII. tv. 109. § (2) bekezdésére való hivatkozással, miszerint

„Környezeti veszélyeztetés esetén az ügyész is jogosult keresetet indítani a tevékenységtől való eltiltás, illetőleg a környezetveszélyeztető tevékenységgel okozott kár megtérítése iránt.”

Indokolás:

Tények

Az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2010. április 22-én a Tatai Környezetvédelmi Zrt. részére kiadott 392-6/2010. számú egységes környezethasználati engedélyében és környezetvédelmi működési engedélyében engedélyezte a cég számára 132.000 tonna/év veszélyes hulladék és 280.000 tonna/év nem veszélyes hulladék kezelését, komposztálással történő un. biológiai átalakítását, mint R3 kódszámú hasznosítási tevékenységet. A kezelhető hulladékok felsorolását a határozathoz csatolt 10 oldal terjedelmű melléklet tartalmazza. A határozat ugyanakkor a kezelés folyamatát és technológiáját nem részletezi, e tekintetben egy régebbi engedélyre hivatkozik, amely azonban, lévén más mennyiségről és más összetevőkről szól, aligha alkalmazható a maga teljességében.

Az engedély az alkalmazott technológiát komposztálással történő biológiai átalakítási tevékenységnek nevezi. A kezelni kívánt hulladékok között jócskán találunk veszélyeseket is, éves kezelhető együttes mennyiségük 132.000 tonna, ami naptári napi átlagra lebontva kicsit több, mint 360 tonna. Ezek kezelésére a jelzett két hónapos pihentetés, levegőztetés, keverés aligha elégséges, különösen annak tudatában, hogy a kérdéses hulladékok jelentős része szakértői vélemények szerint sem alkalmas biológiai kezelésre. Éppen ezért a fél éves, un.

beoltást követő hasonló műveletek esetében sem lehetünk meggyőződve arról, hogy ezek a kívánt cél elérésére alkalmasak lennének. Véleményünk szerint az engedélyezett tevékenység nem más, mint nagyon nagyszámú, vegyes származási helyű és összetételű szerves és szervetlen, veszélyes és nem veszélyes hulladék összekeverése, a benne található szerves összetevők meghatározott technológiával történő aerob bontása, „komposztálása”, majd a maradék anyagnak a vörösiszap tároló felszínének takarására történő felhasználása. Márpedig a 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről teljesen egyértelműen kimondja: „9. § (1) Tilos a veszélyes hulladékot más veszélyes hulladékkal, nem veszélyes hulladékkal, vagy bármilyen más anyaggal keverni, ha e tevékenység kizárólag a szennyező összetevők hígítására irányul.”

Ugyancsak itt találjuk a következőket:

„(3) A veszélyes hulladéknak más veszélyes hulladékkal, nem veszélyes hulladékkal vagy bármilyen más anyaggal való kezelés céljából történő keverése csak az alábbi feltételek egyidejű teljesülése esetében engedélyezhető:

a) a keverés következtében a hasznosítás, illetve az ártalmatlanítás nagyobb határfokkal végezhető el, mintha a hulladékot önmagában kezelnék;

b) a keverés következtében a környezet veszélyeztetésének mértéke az előző állapothoz képest nem növekszik;

c) a keverés nem jelent kockázatot az emberi egészségre, élő szervezetre, a vízre, levegőre, talajra, az élővilágra;

d) a keverés nem okoz kellemetlen környezeti hatásokat zaj- vagy bűzhatás révén;

e) a keverés végzése során vagy következményeként nem szennyeződik a környezet.”

A határozat mindezen feltételek teljesülésére nem is tér ki.

A megismert körülmények között az az értelmezés sem kizárt, hogy a szerves anyagok jelenléte csak azt a célt szolgálja, hogy azok kezelése után elmondható legyen: a végtermék nem azonos a kiindulási anyaggal, az átesett hulladékgazdálkodási szempontból értékelhető kezeléssel. Ez a kezelés azonban a kevert hulladékban lévő szervetlen anyagokat nem érinti, azokra nagyrészt nem hat, tehát azok kihelyezése gyakorlatilag érdemi kezelés nélkül történik meg a vörösiszap tároló felszínére. A hatóság tehát burkoltan a szervetlen összetevők változtatás, kezelés nélküli kihelyezését engedélyezte, ezt azonban nem fedi el az a tény sem, hogy ezeket a hulladékokat szerves anyaggal összekeverik, majd hagyják ezeket a keverékből elbomlani.

Különösen fontos esetünkben az a kérdés is, vajon a hatályos jogi szabályozás mennyiben teszi lehetővé a hulladékok komposztálását, illetve milyen hulladékokkal kapcsolatban állapítható meg a biológiai kezelés lehetősége. Sajnálatos módon az engedélyező határozat meg sem említette az erre a témakörre egyedül hatályosan vonatkozó a 23/2003. (XII. 29.) KvVM rendelet a biohulladék kezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről, holott, ha a határozat komposztálásra ad engedélyt, illetve mesterséges talajt feltételez, egyben azt is megalapozza, hogy hivatkozza a rendelet követelményeit, melyek között kiemelkedő, hogy „3. § (1) Biológiai kezelésre, valamint stabilizálásra csak az e rendelet *I. számú mellékletében* felsorolt hulladékok kerülhetnek.” Komposztálni tehát biohulladékot lehet, illetve olyan hulladékot, amely a mellékletben felsorolásra kerül. Azt sem tarthatjuk túlzásnak, hogy a mellékletben fel nem sorolt hulladékok esetében eleve – az elővigyázatosság és megelőzés elvei alapján – azt feltételezzük, hogy nem kerülhetnek komposztálásra.

A fentiek alapján azt kell gondolnunk, hogy az engedély téves jogi minősítést alkalmaz, a kérdéses tevékenység nem értelmezhető hasznosításnak, hanem csupán ártalmatlanításnak – ez esetben azonban ennek jogi feltételeit kellett volna feltárni, amire nem került sor.

Álláspontunk szerint a Tatai Környezetvédelmi Zrt. által az almásfüzitői vörösiszap-tározó felszínén végzett tevékenység veszélyezteti a környezetet, azaz fennáll annak a közvetlen veszélye, miszerint a környezetben, illetve a talajban és a felszín alatti vízben mérhető, jelentős kedvezőtlen változás következik be.

1995. LIII. tv. 4. §

„10. *környezetveszélyeztetés*: a környezetkárosodás bekövetkezésének közvetlen veszélye;

13. *környezetkárosodás*: a környezetben, illetve valamely környezeti elemben közvetlenül vagy közvetve bekövetkező, mérhető, jelentős kedvezőtlen változás, illetve valamely környezeti elem által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett, mérhető, jelentős romlása;”

A környezetveszélyeztetés gyanúját támasztják alá az alábbi adatok és információk:

ÉDU-KTVF 975-7/2011 számú határozata szerint sok szennyező esetében a határérték akár több százszorosa is mérhető egyes szennyezőkből a környező talajvíz monitoring kutakban.

„A vörösiszap technológiára jellemző a 6./2009. (IV.6.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet szerinti „B” szennyezettségi határértéket meghaladó pH mérhető az V., az NA1 és NA2 kutak környezetében, valamint a K2 kútban.

A talajvíz szulfát tartalma átlagosan a „B” szennyezettségi határértékhez közeli, vagy annál magasabb, azonban az a 9695 háttérkútban is mérhető. Magasabb értékek a IV., V és K2 kútban mérhetőek.

A talajvíz fluorid tartalma a I., IV., V. kút, az NA1, NA2 kút és a K2 kút környezetében haladja meg a „B” szennyezettségi határértéket.

A foszfát tartalom az V. kút környezetében, valamint az NA1 és NA2 kutak, illetve a K2 kút környezetében lépi túl a „B” szennyezettségi határértéket.

Az ammónium tartalom a IV., V. kútnál, az NA1 és NA2 kútnál és a K2 kútnál haladja meg a „B” szennyezettségi határértéket. „B” szennyezettségi határértéket meghaladó arzén tartalom mutatható ki az I., IV., V. kútnál, valamint az NA1, NA2 és K2 kútnál.

A molibdén tartalom a VI., VII. és az NA4/A és a 9695 kutak kivételével átlagosan magas.”

A felügyelőség is elismeri több határozatában, hogy a talajvízszennyezést a vörösiszap tározók okozzák. A H-8212-2/2010 határozat megállapítja „A részletes tényfeltáráskor megállapításra került, hogy a területen lévő talajvíz toxikus fém szennyezése uralkodóan a nyugati szomszédos területen lévő nagy mennyiségű vörösiszap depóniákból származik.” Hasonló megállapításra jut a H-7423-25/2011 határozat is.

Karl E. Lorber professzor, az osztrák leoben-i egyetem Fenntartható Hulladékkezelési és Technológiai Intézetének igazgatója, hitelesített bírósági igazságügyi szakértő szerint: „Az almásfüzitői tározó kockázata jelentős. Szennyezőanyagok nagy mennyiségű környezetbe kerülésére lehet számítani és ezzel nagy veszélynek tesszük ki az emberi egészséget, a talajvíz-készleteket és a Natura 2000 területeket. Különösen így van ez kivételes természeti jelenségek (jelentős csapadékmennyiség, árvíz, földrengés) esetén. Szerintem azonnali cselekvésre van szükség.”

http://greenpeace.hu/up_files/1319201603Lorber_szakvelemen_y_osszefogl_magyar_20111013.pdf

Droppa György környezetvédő 2010-es cikkében mutatja be képekkel dokumentálva, hogy a tározó szivárog a Duna felé. (<http://www.magyardiplo.hu/kezdlap/468-iszapmese-szememet-voeroes-por-karcolja>).

Mivel a tározókból a szivárgást több hatósági dokumentum is alátámasztja, nyilvánvaló, hogy hosszú távon a tározóra lerakott toxikus anyagok is a talajvízbe esetleg a Dunába jutnak.

A Greenpeace Magyarország Egyesület szerint ilyen körülmények között indokolt a Tatai Környezetvédelmi Zrt.-vel szemben az ügyészi kereset előterjesztése és abban a tevékenységtől való eltiltásra és a kár megtérítésére való kötelezés kérése az illetékes bíróság előtt. Kérjük a Tisztelt Városi Ügyészséget, hogy döntéséről értesíteni szíveskedjék.

Budapest, 2011. december 8.

Szegfalvi Zsolt
ügyvezető igazgató
Greenpeace Magyarország